

**Metodické vysvetlivky k otázkam v sčítacom formulári:
typ B
úroveň 3**

Miesto trvalého pobytu je Vaše stále bydlisko na území Slovenskej republiky, na ktorom ste prihlásený na trvalý pobyt.

Súpisné číslo a **orientačné číslo** sú číselné označenia domov. **Súpisné číslo** je jedinečné číslo domu v každej obci alebo časti obce, značí sa čiernou farbou. **Orientačné číslo** je jedinečné číslo v rámci jednej ulice pridelené domom v obciach s uličným systémom a spravidla je označené červenou farbou. Ak číslo pozostáva z dvoch častí, súpisné číslo je číslica zapísaná pred orientačným číslom (napr. Bajkalská 256/8).

Číslo bytu je číselný údaj uvedený na liste vlastníctva bytových a rodinných domov, polyfunkčných, prevádzkových a iných budov. Číslo bytu zistíte na základe adresy a mena majiteľa bytu na stránke zbgis.skgeodesy.sk. Do vyhľadávacieho poľa je potrebné zadať obec a potvrdiť kliknutím na zámok. Následne je možné vyhľadať list vlastníctva na základe:

- a) súpisného čísla,
- b) ulice a orientačného čísla,
- c) čísla listu vlastníctva,
- d) čísla parcely.

List vlastníctva sa zobrazí v ľavej strane stránky zbgis.skgeodesy.sk ako klikateľný pdf odkaz. Po otvorení listu vlastníctva je možné vyhľadať číslo bytu podľa mena majiteľa bytu.

Miesto súčasného pobytu je skutočné bydlisko k 1. januáru 2021, ktoré môže a nemusí byť zhodné s miestom trvalého pobytu.

- U **novorodeného dieťaťa** sa za miesto súčasného bydliska považuje miesto súčasného bydliska matky.
- U **dieťaťa v striedavej starostlivosti** (napr. ak sú jeho rodičia rozvedení) sa za miesto jeho súčasného bydliska považuje miesto, na ktorom trávi väčšinu svojho času. Ak dieťa trávi u oboch rodičov rovnaký čas, za miesto súčasného bydliska dieťaťa sa považuje miesto, kde sa nachádzalo v rozhodujúcom okamihu sčítania (1. januára 2021).
- Ak ste **žiak základnej alebo strednej školy s bydliskom mimo miesta svojho trvalého pobytu**, za miesto súčasného pobytu sa považuje bydlisko rodiny (bez ohľadu na to, ako často sa vraciate do bydliska rodiny).
- Ak ste **študent vysokej školy ubytovaný mimo domova**, za miesto súčasného pobytu sa považuje internát, študentský domov, prenajatý byt alebo iné miesto, kde ste počas semestra ubytovaný.
- Ak ste **študent vysokej školy v zahraničí**, za miesto súčasného pobytu sa považuje príslušný štát.
- Ak ste **pracujúca osoba, ktorá je počas výkonu práce mimo domova** a cez víkend sa vraciate do miesta bydliska rodiny, za miesto súčasného bydliska sa považuje bydlisko rodiny.
- Ak ste **osoba pracujúca v zahraničí** a do miesta bydliska rodiny sa vraciate minimálne, za miesto súčasného pobytu sa považuje príslušný štát.
- Ak ste **príslušník ozbrojených síl**, za miesto súčasného pobytu sa považuje bydlisko rodiny alebo iné miesto, na ktorom trávite väčšinu času denného odpočinku.

- Ak ste **ubytovaný v inštitucionálnom zariadení** (napr. domov sociálnych služieb, domov na polceste) za miesto súčasného pobytu sa považuje miesto príslušného zariadenia.
- Ak ste **osoba bez domova** za miesto súčasného pobytu sa považuje miesto sčítania.

Súpisné číslo a **orientačné číslo** sú číselné označenia domov. **Súpisné číslo** je jedinečné číslo domu v každej obci alebo časti obce, značí sa čiernou farbou. **Orientačné číslo** je jedinečné číslo v rámci jednej ulice pridelené domom v obciach s uličným systémom a spravidla je označené červenou farbou. Ak číslo pozostáva z dvoch častí, súpisné číslo je číslica zapísaná pred orientačným číslom (napr. Bajkalská 256/8).

Číslo bytu je číselný údaj uvedený na liste vlastníctva bytových a rodinných domov, polyfunkčných, prevádzkových a iných budov. Číslo bytu zistíte na základe adresy a mena majiteľa bytu na stránke zbgis.skgeodesy.sk. Do vyhľadávacieho poľa je potrebné zadať obec a potvrdiť kliknutím na zámok. Následne je možné vyhľadať list vlastníctva na základe:

- a) súpisného čísla,
- b) ulice a orientačného čísla,
- c) čísla listu vlastníctva,
- d) čísla parcely.

List vlastníctva sa zobrazí v ľavej strane stránky zbgis.skgeodesy.sk ako klikateľný pdf odkaz. Po otvorení listu vlastníctva je možné vyhľadať číslo bytu podľa mena majiteľa bytu.

Štátna príslušnosť je právny vzťah medzi obyvateľom a jeho štátom podľa právnych predpisov jeho štátu. Ak ste obyvateľ s viacnásobnou štátnou príslušnosťou, môžete uviesť jednu ďalšiu štátnu príslušnosť podľa vlastného rozhodnutia.

Pobyt v zahraničí a rok príchodu do krajiny od roku 1980 vyjadruje údaj o pobyte obyvateľa v zahraničí od roku 1980 trvajúcim dlhšie ako 12 mesiacov bez prerušenia. Uveďte **štát miesta pobytu v zahraničí**. Ak ste od roku 1980 žili vo viacerých krajinách, uveďte štát posledného pobytu v zahraničí. Uveďte **súčasný názov štátu a rok prisťahovania sa späť do krajiny**. **Pobyt v Českej republike pred 1. januárom 1993 nie je považovaný za pobyt v zahraničí.**

Vzťahy medzi členmi domácnosti vyjadrujú príbuzenský alebo iný ako príbuzenský vzťah k osobe alebo osobám žijúcim s Vami v jednom byte. Vyznačte, s kým ste žili k 1. januáru 2021 v mieste Vášho súčasného bydliska, resp. trvalého, ak je zhodné so súčasným (napr. **manžel, dcéra, svokra, starý otec**). Ak ste žili napr. s viac ako jedným synom/jednou vnučkou uveďte ich počet. Vyplňajú sa aj vlastní aj nevlastní rodinní príslušníci, ak s nimi žijete v jednej domácnosti (matka, otec, syn, dcéra). Ak ste žili s deťmi a/alebo vnúčatami uveďte ich počet.

Štát a miesto narodenia je trvalé bydlisko matky v čase Vášho narodenia. Ak bydlisko matky v čase narodenia nepoznáte, uveďte **miesto pôrodnice**. Ak sa miesto narodenia nachádza v Slovenskej republike, uveďte **názov obce** (mestskej časti v Bratislave a v Košiciach). Ak sa miesto narodenia nachádza v zahraničí, uveďte súčasný **názov štátu**.

Rodinný stav vyjadruje právny vzťah platný v Slovenskej republike vo väzbe na manželstvo (slobodný/slobodná, ženatý/vydatá, rozvedený/rozvedená, vdovec/vdova).

Počet živonarodených detí je číselný údaj o počte všetkých detí, ktoré sa Vám narodili živé. Do počtu živonarodených detí započítajte každé dieťa, ktoré sa Vám narodilo pred 1. januárom 2021. Na otázku odpovedáte aj ak ste bezdetná žena alebo bezdetný muž (uvedte „0“).

Najvyššie dosiahnuté vzdelanie vyjadruje najvyšší stupeň vzdelania, ktorý ste úspešne ukončili získaním príslušného dokladu o absolvovaní pred 1. januárom 2021. Na otázku odpovedáte, ak ste dovŕšili aspoň 15 rokov veku. Uvedte jeden získaný stupeň vzdelania.

- **Základné - 1. stupeň základnej školy** 4. ročník základnej alebo špeciálnej školy a nepokračovali ste ďalej v štúdiu. Patrí sem aj ľudová škola (národná, obecná škola), 1. stupeň osobitnej školy, nižší a stredný stupeň špeciálnej základnej školy – stredný mentálny postih, nižší a stredný stupeň pomocnej školy, špeciálna základná škola – ťažký mentálny postih,
- **Základné - 2. stupeň základnej školy** 9.ročník základnej alebo špeciálnej školy, 4. ročník 8-ročného gymnázia alebo 8-ročného odboru konzervatória, 2. ročník 6-ročného gymnázia. Patrí sem aj meštianska škola (meštianka alebo občianska škola), vyšší a pracovný stupeň pomocnej školy, ukončený 2. stupeň osobitnej školy, kurzy na doplnenie základného vzdelania, ukončený 1. ročník 5-ročného vzdelávacieho programu na strednej škole - žiaci prijatí z 8. ročníka ZŠ,
- **Stredné odborné (učňovské) bez maturity - bez výučného listu, zaškolenie, zaučenie** 1-ročné alebo 1,5 - 2-ročné vzdelávanie na učňovskej škole so záverečnou skúškou. Patrí sem aj stredné odborné učilište, 2-ročný vzdelávací program stredných odborných škôl, praktická škola, odborné učilište s mentálnym postihnutím, bývalá odborná škola, podniková technická škola, ročné štúdium na konzervatóriu, ročné štúdium na dievčenskej škole, nižšia odborná škola (napr. poľnohospodárska),
- **Stredné odborné (učňovské) bez maturity - s výučným listom** vzdelávanie na strednom odbornom učilišti alebo strednej odbornej škole bez vykonania maturitnej skúšky – napr. vyučením na 2-ročných priemyselných škôl, ekonomických/obchodných, zdravotníckych, poľnohospodárskych a lesníckych škôl. Patrí sem aj vzdelávanie na odbornom učilišti pre žiakov s mentálnym postihnutím (napr. 3-ročné vzdelávanie na praktickej alebo spojenej škole),
- **Stredné odborné (učňovské) bez maturity - s vysvedčením o záverečnej skúške**, patrí sem absolvent bývalej odbornej školy (napr. nižšej odbornej školy zdravotníckej, podnikovej technickej školy, 2-ročného konzervatória, 3-ročnej dievčenskej odbornej školy, 2-ročnej obchodnej akadémie),
- **Úplné stredné s maturitou - odborné (učňovské) s výučným listom**, ak ste absolvent stredného odborného učilišťa alebo učňovskej školy s výučným listom a s maturitnou skúškou (napr. 5-ročné alebo 4-ročné učebné odbory s maturitou). Vyznačte aj ak ste absolvent strednej školy pre pracujúcich alebo hotelovej akadémie v rámci úplného stredného odborného vzdelania s rozšíreným počtom hodín praktického vyučovania,
- **Úplné stredné s maturitou - odborné**, ak ste absolvent strednej odbornej školy s maturitnou skúškou (napr. 4-ročnej priemyselnej, poľnohospodárskej, ekonomickej, zdravotníckej, pedagogickej, umelecko-priemyselnej, konzervatória). Patrí sem aj vyššia priemyselná škola, vyššia hospodárska škola, obchodná akadémia, technická škola, podniková škola, škola umeleckého priemyslu,
- **Úplné stredné s maturitou - všeobecné**, ak ste absolvent gymnázia alebo strednej všeobecnovzdelávacej školy, ktorý zakončil štúdium vykonaním maturitnej skúšky. Vyznačí aj obyvateľ so stredoškolským vzdelaním ukončeným maturitou - absolvent jedenásťročných a dvanásťročných stredných škôl, reálok, lýceí, vyšších dievčenských škôl a stredných škôl pre pracujúcich,
- **Vyššie odborné - nadstavbové s maturitou**, ak ste absolvent vzdelávacieho programu strednej odbornej školy ukončeného maturitou pre absolventov učebných odborov

v nadstavbovom štúdiu alebo ak ste získali odbornú maturitu v nadstavbovom štúdiu trvajúcom min. 2 roky. Patria sem odbory ako napr. strojárstvo, elektrotechnika, výroba potravín, dopravná prevádzka, podnikanie v remeslách a službách,

- **Vyššie odborné - pomaturitné (kvalifikačné)**, ak ste absolvovali 1 až 3-ročné pomaturitné kvalifikačné štúdium, inovačné štúdium, vyššiu odbornú školu alebo doplňujúce pedagogické štúdium pre absolventov s úplným stredným odborným vzdelaním,
- **Vyššie odborné s absolventskou skúškou, absolventským diplomom**, ak ste absolvovali pomaturitné špecializačné štúdium ukončené absolutoriom (nie maturitou). Patrí sem podnikový inštitút, 8-ročné tanečné konzervatórium, 5., 6. prípadne vyšší ročník konzervatória alebo 6-ročného vzdelávacieho programu na strednej odbornej škole, zdravotníckej, humanitnej alebo umeleckej odbory (napr. diplomovaný špecialista umenia),
- **Vysokoškolské 1. stupňa - bakalárske**, ak ste absolvent prvého stupňa vysokoškolského štúdia s titulom Bc.,
- **Vysokoškolské 2. stupňa - magisterské, inžinierske, doktorské**, ak ste absolvent druhého stupňa vysokej školy, vrátane štúdia ukončeného štátnou záverečnou alebo rigoróznou skúškou. Patria sem nositelia titulov Mgr., Ing., Ing. arch., JUDr., MUDr., MVDr., RNDr., RSDr., PhDr., PhMr., ThDr., akad. mal., akad. soch., PaedDr., PharmDr., ThLic. a pod.,
- **Vysokoškolské 3. stupňa - doktorandské (vedecká kvalifikácia)**, ak ste absolvent tretieho stupňa vysokoškolského štúdia (doktorandského študijného programu). Patria sem nositelia titulov PhD., ArtD., doc., prof., CSc., DrSc. a pod.
- **Bez školského vzdelania**, ak ste bez ukončeného 1. stupňa základnej školy alebo bez absolvovanej školy, s ukončenou materskou školou, špeciálnou materskou školou, prípravným ročníkom alebo 0-tým ročníkom základnej školy.

Súčasná ekonomická aktivita vyjadruje Vaše postavenie na trhu práce. Uvedte hlavnú ekonomickú aktivitu k 1. januáru 2021.

- **Pracujúci (okrem dôchodcov)**, ak ste zamestnaná osoba alebo vykonávate podnikateľskú činnosť, bez ohľadu na dočasnú neprítomnosť v zamestnaní z dôvodu dočasnej práceneschopnosti alebo dovolenky. Za pracujúceho sa považujete aj ak pracujete na dohodu o vykonaní práce alebo na dohodu o pracovnej činnosti. Za pracujúceho sa nepovažujete, ak pracujete na dohodu o brigádnickej práci študentov.
- **Pracujúci dôchodca**, ak ste poberateľ dôchodku (starobný, predčasný starobný, výsluhový, invalidný) a zároveň ste zamestnaný alebo vykonávate podnikateľskú činnosť. Za pracujúceho dôchodcu sa považujete aj ak pracujete na základe dohody o vykonaní práce alebo dohody o pracovnej činnosti.
- **Osoba na materskej dovolenke (otcovskej dovolenke)**, ak poberáte materské a súčasne Váš pracovný pomer trvá. Nepatrí sem osoba, ktorá poberá materské a jej pracovný pomer sa skončil pred 1. januárom 2021, ani osoba, ktorá nikdy nebola zamestnaná.
- **Osoba na rodičovskej dovolenke**, ak poberáte rodičovský príspevok a súčasne Váš pracovný pomer trvá. Nepatrí sem osoba poberajúca rodičovský príspevok, ktorej sa skončil pracovný pomer pred 1. januárom 2021, ani osoba, ktorá nikdy nebola zamestnaná.
- **Nezamestnaný**, ak ste bez práce, aktívne si hľadáte prácu a ste evidovaný ako uchádzač o zamestnanie na Úrade práce sociálnych vecí a rodiny.
- **Žiak strednej školy**, ak navštevujete strednú školu.
- **Študent vysokej školy**, ak ste študent denného štúdia na vysokej škole alebo univerzite. Za študenta vysokej školy sa nepovažujete, ak ste študent doktorandského štúdia (denné aj externé doktorandské štúdium).
- **Osoba v domácnosti**, ak nemáte vlastný príjem. Vyznačte, aj ak ste dobrovoľne nezamestnaný a aktívne si nehľadáte prácu, nepracujúci študent externého štúdia, ak si aktívne nehľadáte prácu a ste finančne závislý od iného člena domácnosti.

- **Dôchodca**, ak ste poberateľ starobného, predčasného starobného, výsluhového alebo invalidného dôchodku, a ak je Vaším jediným zdrojom príjmu.
- **Osoba poberajúca príjmy z kapitálových príjmov**, ak je hlavným zdrojom príjmu napr. príjem z prenájmu vlastnej nehnuteľnosti, výnos z kapitálového majetku (úroky z cenných papierov, vkladov a pod.)
- **Žiak základnej školy**, ak navštevujete základnú školu.
- **Dieťa do začatia povinnej školskej dochádzky**, ak ste ešte nedosiahli vek stanovený na začatie školskej dochádzky, máte odklad školskej dochádzky alebo ste v nultom alebo prípravnom ročníku základnej školy.
- **Iná**, ak nepatríte do žiadnej z vyššie uvedených kategórií (napr. ak dostávate verejnú pomoc, súkromnú finančnú podporu).

Zamestnanie je konkrétny druh vykonávanej práce k 1. januáru 2021. Na otázku odpovedáte, ak ste **pracujúci** s trvalým pracovným pomerom, samostatne zárobkovo činná osoba, osoba zamestnaná na základe dohody o mimopracovnom pomere a pod., **pracujúci dôchodca**, **osoba na materskej** alebo **osoba na rodičovskej dovolenke**, ak Váš pracovný pomer trvá. Uvedte čo najpresnejšie zamestnanie (napr. predavač v obchodnej prevádzke, montážny pracovník (operátor) v strojárkej výrobe, obrábač kovov, čašník/servírka, odborný pracovník verejnej správy pre správu majetku, príslušník mestskej/obecnej polície, náborár/recruiter, skladník a pod.). Ak ste pracujúci dôchodca, zapíšete **súčasné zamestnanie**, aj ak ste v minulosti vykonávali iné zamestnanie. Ak máte viac ako jedno zamestnanie, uvedte zamestnanie, v ktorom počas pracovného týždňa odpracujete viac času, prípadne z ktorého máte vyšší príjem.

Postavenie v zamestnaní je Vaša pracovná pozícia vykonávaná v zamestnaní k 1. januáru 2021. Vyznačte postavenie v zamestnaní, ktoré zodpovedá hlavnému zamestnaniu, ktoré ste uviedli v otázke „Zamestnanie“.

- **Zamestnanec**, vyznačí obyvateľ s pracovným pomerom na dobu určitú alebo neurčitú, zamestnanec v služobnom pomere. Vyznačí aj obyvateľ, ktorý je k 1. januáru 2021 zamestnaný na základe dohody o vykonaní práce alebo dohody o pracovnej činnosti.
- **Podnikateľ so zamestnancami**, vyznačí podnikateľa, ktorý v rámci svojho podnikania zamestnáva ďalších zamestnancov.
- **Podnikateľ bez zamestnancov**, vyznačí podnikateľa, ktorý v rámci svojho podnikania nezamestnáva žiadnych zamestnancov.
- **Iné**, vyznačí obyvateľ nezaraďený do žiadnej z predchádzajúcich kategórií (napr. člen výrobného družstva, slobodné povolanie, tlmočník, znalec).

Odvetvie ekonomickej činnosti je druh výroby alebo činnosti podniku alebo iného subjektu, v ktorom máte zamestnanie (napr. inžinierske stavby, zdravotníctvo, výroba potravín, vzdelávanie). Vyznačte odvetvie ekonomickej činnosti, ktoré zodpovedá hlavnému zamestnaniu, ktoré ste uviedli v otázke „Zamestnanie“.

Miesto výkonu zamestnania je adresa pracoviska vzťahujúca sa k vykonávanému zamestnaniu k 1. januáru 2021. Ak často meníte miesto výkonu zamestnania (napr. ak ste pracovník na stavbe), alebo ak pracujete v doprave, označte **miesto výkonu zamestnania bez adresy**. Ak sa miesto výkonu zamestnania nachádza v Slovenskej republike, uvedte obec (názov mestskej časti v Bratislave a v Košiciach), časť obce, ulicu, súpisné číslo a orientačné číslo. Ak sa miesto výkonu zamestnania nachádza v zahraničí, uvedte názov štátu.

Miesto školy je adresa školy, ktorú ste navštevovali k 1. januáru 2021. Ak sa miesto Vašej školy nachádza v Slovenskej republike, zapíšte názov obce (mestskej časti v Bratislave a Košiciach), časti obce, ulicu, súpisné číslo a orientačné číslo. Ak sa miesto Vašej školy nachádza v zahraničí, uveďte názov štátu.

Dochádzanie do zamestnania alebo do školy vyjadruje údaj o pravidelnosti dochádzky do zamestnania alebo do školy z miesta súčasného pobytu. Ak počas pracovného týždňa dochádzate z miesta súčasného pobytu do zamestnania alebo do školy každý deň, vyznačte **denne**. Ak počas pracovného týždňa nedochádzate do zamestnania alebo do školy z miesta súčasného pobytu každý deň, vyznačte **inak ako denne**. V prípade ak pracujete na 12 hodinové pracovné smeny (krátky, dlhý týždeň), vyznačte **inak ako denne**. Ak pracujete z domu alebo ste študent s individuálnym študijným plánom, osoba na materskej dovolenke alebo osoba na rodičovskej dovolenke, vyznačte **nedochádzam**.

Spôsob dopravy do zamestnania alebo do školy vyjadruje údaj o Vašom prevažujúcom spôsobe dopravy do zamestnania alebo do školy. Ak využívate viaceré spôsoby dopravy do zamestnania alebo do školy, vyznačte **jeden spôsob dopravy**, ktorý využívate počas najdlhšieho úseku cesty. Napriek tomu, že rozhodujúci okamih sčítania je dňom pracovného pokoja uveďte spôsob dopravy, ktorý by ste použili v pracovný deň / školský deň.

Národnosť vyjadruje **príslušnosť k národu alebo etnickej skupine**. Pre určenie národnosti nie je rozhodujúce štátne občianstvo, materinský jazyk, ani reč, ktorú prevažne používate alebo lepšie ovládáte, ale Vaše vlastné rozhodnutie o príslušnosti k národu alebo etnickej skupine. Ak sa hlásite k jednej národnosti, v podotázke označte „nehlásim sa k ďalšej národnosti“, ak sa hlásite aj k ďalšej národnosti, uveďte ju podľa vlastného rozhodnutia v nasledujúcej podotázke.

Národnosť detí do 15 rokov sa vyznačí podľa národnosti rodičov. Ak majú rodičia odlišnú národnosť, národnosť dieťaťa sa uvedie podľa národnosti jedného z rodičov, na základe vzájomnej dohody rodičov s možnosťou vyjadrenia vzťahu k ďalšej národnosti v nasledujúcej podotázke.

Ak sa hlásite k ďalšej národnosti, uveďte jednu ďalšiu národnosť podľa vlastného rozhodnutia. Pre určenie národnosti nie je rozhodujúce štátne občianstvo.

Materinský jazyk je jazyk, ktorým s Vami hovorili najčastejšie doma v detstve. Ak s Vami hovorili doma v detstve viacerými jazykmi, vyznačte podľa vlastného rozhodnutia jeden jazyk, ktorým s Vami hovorila najčastejšie matka (prípadne otec, iný príbuzný alebo iná osoba bez príbuzenského vzťahu). Ak vyznačíte možnosť **iný**, materinský jazyk zapíšte slovom.

Náboženské vyznanie znamená Váš vzťah k cirkvi, náboženskej spoločnosti, náboženstvu alebo členstvo v cirkvi alebo náboženskej spoločnosti alebo účasť na náboženskom živote. Vyznačte jednu možnosť podľa vlastného rozhodnutia. Ak vyznačíte možnosť **iné**, náboženské vyznanie zapíšte slovom. Náboženské vyznanie detí do 15 rokov sa uvádza podľa rozhodnutia rodičov, na základe vzájomnej dohody rodičov.

Bez náboženského vyznania sa u obyvateľa rozumie, že je bez vzťahu / príslušnosti k niektorej z cirkví, náboženskej spoločnosti alebo náboženstvu.